

Силабус дисципліни «Мікроекономіка з використанням управлінських інформаційних систем і технологій»

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 123 · КОМП'ЮТЕРНА ІНЖЕНЕРІЯ

БАКАЛАВР

120 годин · 4 кредити ЄКТС · 4 змістовних модулі

Загальна інформація про дисципліну

Ідентифікація

Назва: Мікроекономіка з використанням управлінських інформаційних систем і технологій

Спеціальність: **123** Комп'ютерна інженерія

Освітні програми: ОП «Фінанси, банківська справа та страхування в управлінських інформаційних системах і технологіях»; ОП «Облік і оподаткування в управлінських інформаційних системах і технологіях»

Ступінь: Бакалавр

Підсумковий контроль: Іспит

120

Годин

загальний обсяг дисципліни

4

Кредити ЄКТС

відповідно до стандарту

4

Модулі

змістовних блоки курсу

Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності Здатність до аналізу, синтезу та критичного оцінювання інформації в економічному контексті: виявлення суттєвих даних, порівняння альтернатив, формування обґрунтованих висновків. Уміння самостійно навчатися, планувати роботу та організовувати виконання завдань у визначені строки, зокрема під час підготовки аналітичних завдань і презентацій. Здатність до усної та письмової професійної комунікації: чітко пояснювати мікроекономічні поняття, аргументовано відповідати на запитання, оформлювати звіти та аналітичні записки. Відповідальність, ініціативність, дисциплінованість та готовність працювати в команді під час розгляду прикладних ситуацій та спільного пошуку рішень. - аналізувати навчальну, статистичну та нормативну інформацію; - виділяти головне та узагальнювати результати; - планувати власну діяльність і дотримуватися дедлайнів; - коректно спілкуватися з викладачами та одногрупниками; - брати участь у командній роботі та розподіляти обов'язки.	Фахові компетентності Розуміння предмета і методів мікроекономіки, її місця в системі економічних наук та ролі в аналізі ринкових явищ. Знання принципів поведінки споживача та виробника, механізмів формування попиту і пропозиції, рівноваги на товарних ринках і ринках ресурсів. Здатність аналізувати поведінку економічних суб'єктів в умовах різних ринкових структур: досконала конкуренція, монополія, олігополія, монополістична конкуренція. Знання основ теорії виробництва, витрат, ціноутворення та ефективності розподілу ресурсів. - застосовувати графічний та аналітичний інструментарій мікроекономіки; - визначати рівновагу споживача та виробника; - характеризувати ринкові структури та їх ефективність; - орієнтуватися в основах теорії ціноутворення та еластичності; - пояснювати провали ринку та роль державного регулювання.	Результати навчання Пояснювати сутність мікроекономічних категорій та явищ: корисність, попит, пропозиція, еластичність, ізокванта, ізокоста, ринкова рівновага, граничні витрати, прибуток фірми. Аналізувати поведінку споживача та виробника в умовах обмеженості ресурсів. Характеризувати типи ринкових структур і механізми ціноутворення, застосовувати методи оцінки ефективності розподілу ресурсів, визначати умови оптимальних рішень для різних суб'єктів ринку. Орієнтуватися в нормативно-правовому середовищі конкурентного регулювання. - пояснювати мікроекономічний зміст основних ринкових категорій; - аналізувати поведінку споживача за допомогою теорії корисності; - визначати умови максимізації прибутку фірми на різних ринках; - застосовувати базові методи мікроекономічного аналізу; - використовувати графічні та математичні моделі для прийняття обґрунтованих рішень.
---	--	--

Основи мікроекономічного аналізу та теорія попиту і пропозиції

Тема 1.1

Предмет і метод мікроекономіки.

Мікроекономіка як складова економічної теорії, її предмет, методи та функції. Економічне моделювання та принцип раціональності.

Тема 1.2

Теорія попиту і пропозиції:

попит, пропозиція, ринкова рівновага, закони попиту та пропозиції, зміщення кривих.

Тема 1.3

Еластичність попиту та пропозиції. Цінова еластичність, перехресна еластичність, еластичність за доходом, практичне застосування в бізнесі та державному регулюванні.

Теорія поведінки споживача та виробника

Тема 2.1

Теорія споживацького вибору. Кардиналістська та ординалістська теорії корисності, бюджетне обмеження, рівновага споживача, криві байдужості.

Тема 2.2

Теорія виробництва. Виробнича функція, ізокванта та ізокоста, оптимум виробника, ефект масштабу та технологічна ефективність.

Тема 2.3

Витрати виробництва. Класифікація витрат у короткостроковому та довгостроковому періодах, граничні та середні витрати, умови мінімізації витрат.

Тема 2.4

Дохід і прибуток фірми. Валовий, середній та граничний дохід, умова максимізації прибутку, точка беззбитковості та оптимального обсягу випуску.

Ринкові структури та ціноутворення

Тема 3.1

Ринок досконалої конкуренції: ознаки, умови рівноваги фірми в короткостроковому та довгостроковому періодах, ефективність конкурентного ринку.

Тема 3.2

Монополія та монопольне ціноутворення: умови виникнення, цінова дискримінація, наслідки для суспільства та антимонопольна політика.

Тема 3.3

Монополістична конкуренція та олігополія: моделі поведінки фірм, цінові та нецінові методи конкуренції, стратегічна взаємодія, теорія ігор.

Тема 3.4

Ринки факторів виробництва: ринок праці, капіталу та землі — попит на фактори, оплата праці, рента, процент, умови рівноваги на факторних ринках.

Загальна рівновага та провали ринку

Тема 4.1

Загальна ринкова рівновага та ефективність. Модель Вальраса, Парето-ефективність, ефективність розподілу та виробництва.

Тема 4.2

Зовнішні ефекти та суспільні блага: поняття екстерналій, теорема Коуза, суспільні та змішані блага, методи коригування провалів ринку.

Тема 4.3

Асиметрія інформації та проблема агент–принципал: несприятливий відбір, моральний ризик, сигналізування на ринку. Застосування у фінансах та страхуванні.

Тема 4.4

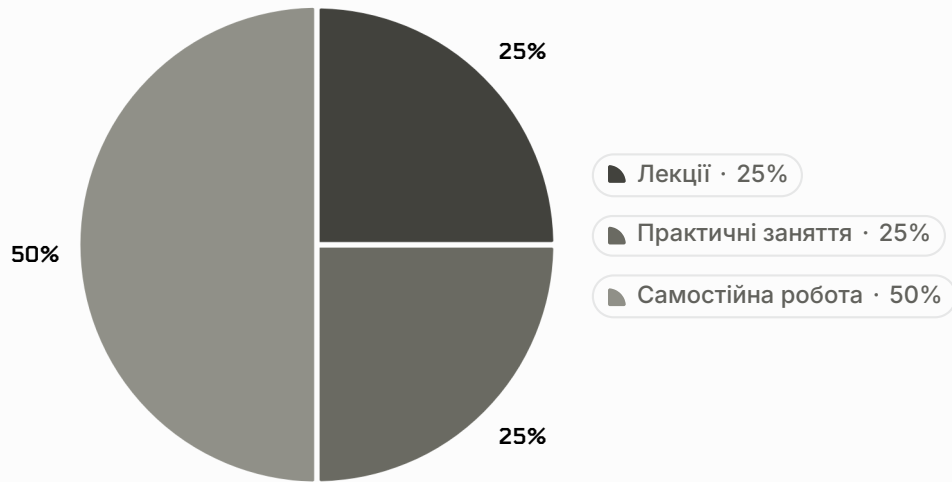
Поведінкова економіка та прийняття рішень в умовах невизначеності: обмежена раціональність, корисність за Нейманом–Моргенштерном, очікувана корисність, ризик і страхування.

Розподіл навчального часу – 120 годин

Модуль	Тема	Лекції (год.)	Практичні (год.)	Самостійна робота (год.)
Модуль 1	Тема 1.1 – Предмет мікроекономіки	2	2	4
	Тема 1.2 – Попит і пропозиція	4	4	4
	Тема 1.3 – Еластичність	2	2	4
Модуль 2	Тема 2.1 – Теорія споживача	4	4	4
	Тема 2.2 – Теорія виробництва	2	2	4
	Тема 2.3 – Витрати виробництва	4	4	4
	Тема 2.4 – Дохід і прибуток фірми	2	2	4
Модуль 3	Тема 3.1 – Досконала конкуренція	2	2	4
	Тема 3.2 – Монополія	2	4	4
	Тема 3.3 – Олігополія та монопол. конкуренція	2	2	4
	Тема 3.4 – Ринки факторів виробництва	2	2	4
Модуль 4	Тема 4.1 – Загальна рівновага	2	2	4
	Тема 4.2 – Зовнішні ефекти і суспільні блага	2	2	5
	Тема 4.3 – Асиметрія інформації	2	0	5
	Тема 4.4 – Поведінкова економіка	0	2	6
Разом		30	30	60

 Загальний обсяг: **120 годин = 4 кредити ЄКТС**. Розподіл є орієнтовним і може коригуватися відповідно до специфіки навчального процесу.

Примітки до розподілу часу

Структура навчального часу

Загальний обсяг — **120 годин (4 кредити ЄКТС)** — розподілено між трьома формами роботи для забезпечення балансу між теорією та практикою.

- **Лекції (30 год.):** подача ключового теоретичного матеріалу
- **Практичні (30 год.):** відпрацювання навичок, розв'язання задач
- **Самостійна робота (60 год.):** поглиблене вивчення, підготовка завдань

□ Самостійна робота становить **50% обсягу дисципліни** — студенти навчаються працювати з джерелами самостійно.

Самостійна робота студентів

Опрацювання літератури

Поглиблене вивчення теоретичного матеріалу за підручниками з мікроекономіки (Ігнатюк, Абрамов, Васильєв та ін.), нормативно-правовими актами щодо конкурентного регулювання, науковими статтями у фахових виданнях. Студент має вміти конспектувати ключові положення, виділяти головні поняття та визначення, порівнювати підходи різних авторів до трактування мікроекономічних категорій, формувати короткі узагальнення за темами курсу.

Робота з інформаційними ресурсами

Опрацювання офіційних сайтів Антимонопольного комітету України (amcu.gov.ua), Державної служби статистики (ukrstat.gov.ua), Верховної Ради України (zakon.rada.gov.ua), Міністерства економіки (me.gov.ua) та НБУ (bank.gov.ua). Аналіз статистичних даних щодо конкурентного середовища, цінкових індексів, ринкових концентрацій, пошук актуальної інформації для навчальних завдань. Результат — розвиток навичок роботи з офіційними джерелами та формування інформаційної грамотності.

Індивідуальні завдання

Виконання розрахункових завдань із визначення показників еластичності, рівноваги споживача та виробника, граничних витрат і прибутку; аналітичних завдань щодо порівняльного аналізу ринкових структур; творчих завдань — підготовка есе, аналітичних записок, міні-досліджень з актуальних питань мікроекономічного середовища. Очікуваний результат — уміння застосовувати теорію на практиці, інтерпретувати отримані результати та обґрунтовувати висновки.

Підготовка до занять

Підготовка до практичних занять шляхом опрацювання умов задач, повторення теоретичного матеріалу та відпрацювання алгоритмів розв'язання; підготовка до тестувань через вивчення ключових термінів і визначень, формул і базових підходів; підготовка до контрольних робіт за кожним змістовним модулем через систематизацію знань, повторення прикладів із занять і розв'язання типових задач. Очікуваний результат — готовність до активної роботи на заняттях і впевнене виконання контрольних завдань, зокрема на іспиті.

Форми контролю знань

1

Поточний контроль

Завдання: розрахункові та аналітичні вправи за темами змістовного модуля. Оцінюються регулярність виконання завдань, якість відповідей і рівень засвоєння матеріалу. Поточний контроль формує накопичувальну оцінку протягом семестру.

2

Проміжний контроль

Самостійна робота — комплексне ситуаційне завдання або реферат, які охоплюють теми змістовних модулів (теоретичні питання, розрахункові задачі, аналіз мікроекономічних ситуацій). Оцінюються повнота відповіді, правильність розрахунків та обґрунтованість висновків.

3

Підсумковий контроль — Іспит

Іспит відповідно до навчального плану. Форма проведення — тестування та/або письмові відповіді на теоретичні питання і розрахункові задачі. Підсумкова оцінка враховує результати поточного, проміжного та підсумкового контролю відповідно до встановленої шкали оцінювання: 100-бальна система з переведенням у національну шкалу та ЄКТС.

Методи викладання

Підходи до навчання

Викладання дисципліни «Мікроекономіка» поєднує класичні академічні та інтерактивні методи, що забезпечує формування не лише міцної теоретичної бази, а й практичних навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності у сфері фінансів, банківської справи, страхування, обліку та оподаткування в інформаційно-управлінських системах. Такий підхід сприяє глибшому розумінню ринкових процесів, розвитку аналітичного мислення та вмінню застосовувати набуті знання під час розв'язання фахових завдань.

Лекції Системне подання теоретичного матеріалу з використанням графічних моделей, математичних викладок і прикладів із реальних ринків; студенти ведуть конспекти та задають уточнювальні запитання.	Кейс-стаді Аналіз реальних мікроекономічних ситуацій (цінові стратегії фірм, поведінка споживача, конкуренція на ринку); студенти виявляють проблему, пропонують рішення та обґрунтовують висновки.	Практичні задачі Розрахункові вправи за темами (визначення еластичності, рівноваги споживача/виробника, граничних витрат, умов максимізації прибутку); відпрацювання алгоритмів розв'язання.
Дискусії Обговорення актуальних мікроекономічних проблем (монопольна влада, цінова дискримінація, регулювання ринків, провали ринку); розвиток критичного мислення та аргументації.	Робота з нормативними документами Опрацювання Закону України «Про захист економічної конкуренції», нормативних актів Антимонопольного комітету, актів ЄС у сфері конкурентної політики; формування навичок роботи з правовою базою.	Самостійне дослідження Підготовка аналітичних записок, міні-рефератів і презентацій за обраною мікроекономічною темою; розвиток навичок самостійного пошуку та систематизації інформації.
Тестування та опитування Перевірка рівня засвоєння матеріалу після кожної теми; формування навичок чіткого та лаконічного формулювання відповідей, підготовка до іспиту.		
 Усі методи спрямовані на формування компетентностей, передбачених освітніми програмами спеціальності 123 «Комп'ютерна інженерія».		

Рекомендована література та ресурси

1. Ігнатюк А. І., Базилевич В. Д., Кирильчук О. В. та ін. Мікроекономіка : підручник / За заг. ред. А. І. Ігнатюк. — Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. — 420 с.
2. Абрамов Ф. В. та ін. Мікроекономіка і основи бізнесу : навч. посіб. / ред. Н. Б. Решетняк ; НТУ «ХПІ». — Харків : ФОП Іванченко І. С., 2023. — 268 с. URL: <https://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/64341>
3. Васильєв С. В. Мікроекономіка : навч. посіб. — Дніпро : ДДАЕУ, 2024. — 310 с.
4. Петруня Ю. Є., Задоя А. О. Економіка: базовий курс : навч. посіб. [Електронне видання]. 6-те вид., переробл. і доп. — Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2023. — 265 с.
5. Непран А. В., Шевченко І. Ю. (ред.) Економіка підприємства : підручник. У 3 т. Т. 1. — Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024.
6. Кудінова А. В., Кулага І. В., Лопух К. В. Основи економічних знань : навч. посіб. — Київ : ВЦ «Академія», 2023. — 208 с.
7. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11.01.2001 № 2210-III (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
8. Закон України «Про Антимонопольний комітет України» від 26.11.1993 № 3659-XII (зі змінами). — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3659-12>
9. Stepasyuk L. M., Yakymovska A. V. Methodychni vказivky dlia vykonannia praktychnykh zavdan z dystsypliny «Ekonomika pidpryemstva». — Kyiv : NUBiP Ukrainy, 2024.
10. Єршова О. О., Гончаренко І. М. Сучасні моделі управління розвитком бізнесу: сутність, види, інноваційні бізнес-моделі. Журнал стратегічних економічних досліджень. — 2022. — № 2(7). — С. 75.
11. Державна служба статистики України. — URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
12. Антимонопольний комітет України. — URL: <https://amcu.gov.ua/>
13. Міністерство економіки України. — URL: <https://me.gov.ua/>
14. Офіційний сайт Верховної Ради України. — URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. — URL: <https://www.kmu.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. — URL: <https://mof.gov.ua/>
17. Офіційний сайт Національного банку України. — URL: <https://bank.gov.ua/>
18. Офіційний сайт Державної податкової служби України. — URL: <https://tax.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. — URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
20. Журнал «Економіка та суспільство» (електронне видання). — URL: <https://economyandsociety.in.ua/>
21. Varian H. R. Intermediate Microeconomics: A Modern Approach. 9th ed. — New York : W. W. Norton & Company, 2014 (репринт доступний). — URL: <https://wnorton.com/>
22. Pindyck R. S., Rubinfeld D. L. Microeconomics. 9th ed. — Pearson, 2017 (актуальне видання). — URL: <https://www.pearson.com/>
23. Офіційний сайт Рахункової палати України. — URL: <https://rp.gov.ua/>
24. Офіційний сайт Торгово-промислової палати України. — URL: <https://uccr.org.ua/>
25. Журнал «Проблеми економіки» (електронне видання). — URL: <https://www.problecon.com/>